

LUD

Organ Spółki Wydawniczej

KURITYBA, DNIA 21 SIERPNI 1926

Wychodzi dwa razy na tydzień

ROK VII.

Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki

Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

Nr. 59.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 165 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil

MY I ONI.

Przed paru laty roztrząsano w naszych dziennikach pytanie: Metropolja czy kolonja. Nie przyszli wówczas autorzy różnych artykułów do jednolitego wniosku, co jest ważniejsze, co ku czemu ma grawitować co o co ma się opierać, jakie wezły ma się i kto zadzie rżnąć. Nierównie ważniejszym problemem niż tamten dla nas mieszkających wśród Brazylijan jest sprecyzowanie tej kwestji. »My a Oni«.

Nad tą sprawą mało się zastanawiano tłómacząc się delikatnością tematu, drażliwością tubylców na wszelką krytykę, tolerancję i życzliwość z jaką nas przyjęli i znikomość naszej garstki wobec kilku dziesięciu milionów Brazylijan

Sądzę, że te wszystkie przeszkody, nie są ani tak wielkie by ich nie można usunąć, ani tak drażliwe by nie można o nich podyskutować.

Typ bowiem tuziemca z Balcera p. Konopnickiej? znikł bezpowrotnie i można go gdzieś znaleźć chyba w sertonach Goyazu czy Amazonas.

Brazylija wyłoniła z pośród siebie nowy typ obywateli, znających tak sprawy światowe jak i stosunki wewnętrzne.

Rozumiejąc język brazylijski, można się łatwo przekonać że dzienniki, poważnie traktują kwestje społeczne, że zrozumienie i obywatelstwa i uświadomienie sięga coraz to głębszych warstw społeczeństwa miejscowego, że Władza wykonawcza zaczyna nabierać mocy; że myśli rewizji konstytucji nie jest obca, oraz że Brazylija dą-

ży do spójności wewnętrznej, finansowej i narodowej i aby wejść w rząd mocarstw świata.

Niemna wątpliwości, że wyłonią się wkrótce zagadnienia emigracyjne — gdyż Brazylija to prawie jedyny kraj, mogący pomieścić i wyżywić kilkaset milionów ludności.

Już wiele dzienników wspomina o kwestji wychodźstwa włoskiego, o kwestji niemieckiej, lub debatuje nad problemem sprowadzenia japończyków zwłaszcza w stanach północnych. Tylko o nas Polakach ani słychu chociaż i my mamy nadmiar ludności w Europie i jest nas tu do 200 tysięcy a pomnażamy się codnia inie mamy naprawy gdzie emigrować. Projekt ks. Reginka, by aż do Peru i Boliwji pchnąć falę emigracyjną trafia na wielkie przeszkody techniczne. Jak więc przedstawia się nasza przyszłość wychodźstwa, oparta na tle stosunków miejscowych Brasil-Polonji, oraz na stosunkach między państwowymi brazylijsko-polskimi.

Kwestja to aktualna i poważna, mająca wielką wagę w przyszłości, i należą ją poważnie przestudjować, zwrócić uwagę szerszego ogółu i wyciągnąć odpowiednie wnioski na przyszłość

Chodzi nie o tanią krytykę, czy wyśmiewanie wad narodowych albo o zaognianie wzajemnych stosunków lecz o rzeczowe rozpatrzenie sprawy.

Zastrzegam się, że nie mam się nietylko za wyrocznię w tej sprawie — ale tylko że swych spostrzeżeń pragnęłbym do tej sprawy dorzucić parę słów. C. d. n.

Podatek dochodowy.

Z końcem zeszłego miesiąca został ogłoszony regulamin uzupełniający swemi wyjaśnieniami przepisy odnośnie do nowego prawa podatku dochodowego.

Jak w różny jednak sposób tłumaczono nowe prawo, taki wymieniony regulamin w wielu jeszcze punktach jest niejednokrotnie przyjmowany przez interesowanych, a mianowicie tak przez podlegających temu podatkowi, jako i przez urzędników, dających a o nim wyjaśnienia i informacje

Różnych też opinij są pod tym względem głosy poważnych pism wychodzących w Rio jako i w innych miastach, a nawet spodziewają się że, jeżeli w tym roku jeszcze pewne błędne interpretacje nie będą

sprowstowane poszczególnymi instrukcjami władzy kompetentnej, to w przyszłym roku przepisy tego prawa ulegną odpowiedniej zmianie.

W czym jednak nie powinno być wątpliwości, że w tem, że niemający rocznego czystego dochodu ponad sześć contos, nie są obowiązani do płacenia tego podatku.

Zachodzą przeważnie nieścisłości co do taks t. j. jaki procent ma być płacony n. p. przez kupców operujących samodzielnie czyli pod firmą osobistą (firma individual) t. j. czy pół procent w razie dochodu czystego od sześciu do dziesięciu contos, podług artykułu 46-go owego regulaminu, czy trzy procent, jak wskazuje art. 44, czy też sześć procent, jak wykazuje artykuł 74.

W każdym razie deklaracje co do dochodu powinny być złożone według wyjaśnień odpowiednich urzędników, t. j. kolektorów, którzy spodziewać się należy otrzymują wkrótce wyrażone instrukcje do pobierania w późniejszym czasie należących się podatków.

Zastosowanie się wogóle do objaśnień dawanych przez odpowiednich urzędników, co do składania deklaracji, jest polecane, gdyż w swoim czasie dozwolona jest reklamacja, gdyby się ostatecznie wykazało, że te objaśnienia są mylnemi.

Kurityba 15 go sierpnia 1926.

Dr. Michał Chmielewski.

CZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za swoją gazetę
Sobie tem nie pomożesz,
A gazetce swej szkodzisz.

Wiadomości.

Z POLSKI.

POSEŁ WITOS PRZYBYŁ DO SEJMU.

Warszawa, 1-go lipca. — W dniu dzisiejszym zjawił się w Sejmie poseł Witos, po raz pierwszy od czasu wypadków majowych.

ROLSKA KUPIŁA OD FRANCJI STARY PANCERNIK.

Według zapowiedzi rządu, Polska kupiła od Francji pancerny krążownik »Desaix«, który będzie stanowił opancerzony okręt marynarki polskiej. Cena jego jest zaledwie 1200 000 franków w formie długoterminowego kredytu. Będzie to największa jednostka naszej floty.

Pancernik ma 7700 ton pojemności, posiada 22 dział, jest 130 metrów długi, a 18 metrów szeroki. Załoga jego liczy 504 osoby. Dodać jednak należy, że krążownik opancerzony »Desaix« jest już stary i mocno zniszczony. Został on zbudowany jeszcze w roku 1901. Dlatego też będzie on służył jedynie jako okręt szkolny.

KTO WYPRAWIA BURDY I KTO SIĘ AWANTURUJE W NASZYM SEJMIE?

»Trybuna Narodu« podaje ciekawą statystykę z zachowania się posłów w naszym Sejmie.

Prawica: przywołań 20, wykluczeń 5. Lewica: przywołań 246, wykluczeń 70. Natężenie awanturczości pierwszego stopnia (przywołalność) w przeciętnym pośle: komuniści 271 proc., Wyzwolenie 180 proc., Białorusini 173 proc., Rusini 135 proc., żydzi 57 proc., Polska Partja Socjalistyczna 51 proc., N. P. R. 22 proc., Związek Lu-

dowo-Narodowy 19 proc., Piast 2 procent. Awanturczość drugiego stopnia (wykluczalność) w przeciętnych posle: komuniści około 300 proc., Białorusini 111 proc., Wyzwolenie 40 proc., Rusini 30 proc., Niemcy 7 proc., Związek Ludowo-Narodowy 5 proc., żydzi 3 procent, NOWE STRONNICTWO »PIŁ SUDCZYDÓW«.

Warszawa. — W Wilnie powstało nowe stowarzyszenie pod nazwą »Organizacja zachowawczej pracy państwowej«. Przewodniczył Aleksander Mejsztowicz, referował Eustachy Sapieha. Nowe to stronnictwo popiera w całej rozciągłości politykę marszałka Piłsudskiego.

Z Brazyliji.

Kurityba.

SYNDYKAT DRZEWNY w Paranie otrzymał 4 miliony milrejsów kredytu od spółek amerykańskich Lumbera i kolei São Paulo Rio Grande. Może w ten sposób ustanie zastój w tej tak ważnej dla Parany gałęzi przemysłu.

ARTYKULIK o »Cudzie nad Wisłą« zjawił się dnia 16-go sierpnia w tutejszej »Gazeta do Povo« z dobrem oświetleniem celów i skutków bitwy pod Warszawą i portretem marsz. Piłsudskiego. W tym samym numerze pomieścił znany Leoncio Correia i piękny życiorys wraz z kliszą pani Curie — Skłodowskiej, która obecnie wygłasza odczyty w Rio de Janeiro, São Paulo i Belo Horizonte.

PRZECIWI OSPIE szczepią aż w 5 miejscach w Kuritybie nadto trzej lekarze szczepią dziecię po szkołach. Dotychczas nie słychać jeszcze, by zaraza ta grasowała po Kuritybie tak jak w São Paulo lub Rio Urząd sanitarny w Kuritybie przygotował się już na zwalczanie tej epidemji.

DO WOJSKA stawić się winno do 31-go sierpnia, odpowiednio do wezwania majora Raula Munhoza szefa 9 okręgu poborowego: Aleksander syn Piotra Fili, Jan syn Józefa Jankowskiego, Józef syn Filomeny Las z Kurityby, Józef syn Adama Duli z Lapy, Aleksy syn Adama Sobocińskiego z Marechal Malletu Lucjan syn Tecfila Wiśniewskiego z Mateusza. Podania o »Habebas Corpus« wyżej wylosowanych zostały odrzucone.

AKADEMICY RIOGRADEN-

ADWOKAT

DR. MICHAŁ CHMIELEWSKI podejmuje się przeprowadzenia wszelkich spraw sądowych oraz pośredniczy w kupnie i sprzedaży ziemi
RUA COMMENDADOR RAUJO N. 69 — CURITYBA.

SCY zjechali przeszłego tygodnia w odwiedziny do Kurityby do akademików parańskich. Przyjmowano ich uroczystie i obwołano po okolicy. Po odegraniu kilku partji piłki nożnej i pożegnaniach odjechali z powrotem do Porto Alegre.

Parana.

LA. Jan Morawski, który przed 4 laty zamordował Piotra Adamskiego w Imbuial, został pojmany i odstawiony do więzienia.

WENCESLAU BRAZ. W miejscowości tej na bocznej linii od Jaguarihywy, miało przyjsię 17-go sierpnia to ostrej sprzeczki a potem do bitwy między grupą kolonistów polskich a policją. W walce zranili koloniści śmiertelnie subdelegata policji i sierżanta wojska stanowego. Ostre śledztwo zarządziła szefatura policji z Kurityby, jak dcnosi dziennik »O Dia« z 19-go sierpnia.

(Przyp. Red. My trochę powątpiewamy w ścisłość tej notatki, gdyż w te odległe gorące strony nie zdążyła nasza wewnętrzna kolonizacja parańska. A może to była jakaś grupa zrozpaczonych kolonistów zbiegłych z plantacji kawy ze São Paulo? Trzeba zaoczekać, co wykryje śledztwo).

Rio de Janero.

RIO, 17-go sierpnia. — Słynny zbój złoczyńca i bandyta Lampeão nie został pojmany, jak donosiły gazety niedawno; obecnie obozuje między miejscowościami Custodia a Ville Bella w Pernambuco, gdzie pozrywał druty telegraficzne. Z bandytą tym jest niesłychanie trudna walka; najpierw dowodzi 85 dobrze uzbrojonymi bandytami jeźdźcami, a nadto ochraniają go z polityki i z obawy niektórych fazenderzy.

RIO 17-go sierpnia. — Ospa znowu się wzmagą w stolicy, w przeszłym tygodniu zmarło na tę zarzę 139 osób. Ludność szczepi się masowo. W tygodniu zaprzyszłym zmarło na ospę 113 osób.

SEABRA, były gubernator i polityk bahijski, obecnie przebywający w Europie, wsiada 1-go listopada na okręt i przybywa do Brazyliji

PLUGI stalowe

specjalne dla Parany, bardzo tanie,

DRUT kolczasty

po cenach najniższych (otrzymaliśmy większy transport wprost z Europy).

POLECA HURTOWNIA POLSKA

Sociedade Importadora Limitada

Curityba, Avenida Luiz Xavier N. 28, Caixa Postal 393.

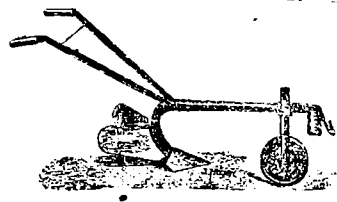
Bernefugo

najlepszy środek przeciwko bernom

Bisulforeto

de carbono świetny środek do immunizowania zboża.

Obsypniki!

Obsypnik marka **Obor**, bardzo lekki i tani, z nastawami odkładnicami

Do obsypywania wszystkich płonnych roślin szczególnie jednak do kartofli i kukurydzy a także do bruzdowania na wodę

TYLKO:
CASA MELICHAIR
CURITYBA, Praça Sen. Correa N. 7

Do obsypywania wszystkich płonnych roślin szczególnie jednak do kartofli i kukurydzy a także do bruzdowania na wodę

mi lub do sprzedawania z zapłatą natychmiastową, albo w ratach, jednej kolonii lub więcej.

Rząd bowiem, czyli też wogóle zarząd kolonizacyjny, zakładając jaką kolonię, robi to na ziemi, należącej do Stauu, który może, czy to prywatnie jednostce czy jakiej spółce, sprzedać odnośnie przestrzeni warunkami zakononizowania jej, lub i bez warunków, albo też i sam kolonizuje za pośrednictwem odpowiednich urzędników.

Zdarza się jednak, że przy podziałach zakreślających granice ziem rządowej przeznaczonej na kolonie, zaizidie jakaś pomyłka i zostanie do tej kolonii załączony jakiś wzdłużnie mały lub większy kawałek ziemi, stanowiący własność prywatną i dopiero po paru latach zauważa się i udowadnia tę pomyłkę, kiedy już tam pobudowano domy i porobiono różne urządzenia.

Wówczas nie kolonista odpowiadać jest za podobną pomyłkę lecz rząd, który wchodzi w porozumienie ze stronami, i płaci oświadczenie odnośnie prawu właścicielowi lub też daje mu w zamian gdzieindziej pewną ilość ziemi, albo też rebi to z drugą stroną t. j. z kolonistą.

Przy nabywaniu kolonii od rządu zwykle urzędnicy kolonizacyjni objaśniają kolonistom co do warunków, jakie ci powinni wypełnić w celu uzyskania tytułów własności odnośnych kolonii.

Wydawane też są dokumenty tak zwane **titulos provisórios** t. j. tytuły tymczasowe z nazwiskiem posiadania oraz oznaczeniem kolonii a także i z podaniem owych warunków.

Dosyć często zdarza się jednak że, przypuściwszy dla braku na razie odpowiednich druków, kolonista otrzymuje kawałek zwyczajnego papieru z zanotowaniem na nim jego imienia i nazwiska oraz linii i numeru kolonii.

Jak by nie było, kolonista obowiązany jest do urzędzenia się na otrzymanej kolonii oraz do mieszkania na takowej.

Jeżeli bowiem nie wypełnia warunków co do uiszczenia zapłaty w oznaczonym czasie, to rządowi następnie przysługują też prawo do żądania zapłaty nieraz dwa i więcej razy większej od wartości ceny to ceny pierwotnej, zwłaszcza, jeżeli od czasu ukończenia terminu naznaczonego na opłatę kolonii, upłynęła na przykład kilka albo i kilkanaście lat i takowa nie jest jeszcze w zupełności spłaconą.

Rezumie się, że, jeżeli jest zapłaconą ostatnią ratą i odnośne pokwitowanie to wykazuje, to późniejsze podwyższenie ceny kolonii, jako i przed upłynięciem odnośnego terminu, było by nielegalnym t. j. było by bezprawiem.

Ze jednak różnie i w niewłaściwy sposób niektórzy urzędnicy prawu tłumacza i nieraz dziwnie i krzywdzące sprawiedliwość rozprządzenia wydają, mniemając na podstawie fałszywych pojęć że właściwie prawo powinno służyć sile brutalnej, a więc pięćci - a nie odwrotnie, więc i wszelkie jednostki społeczeństwa nie powinny zanadto wymagać od władz a raczej od przedstawicieli jej, aby oni idealną otaczali nas opieką.

Każdy do strzeżenia swych praw poczuwał się powinien i upominać się - i walczyć o nie z godnością i rozsądkiem i sprawiedliwiego człowieka - o ile starczy sił.

KURYTYBA, 8-go sierpnia 1926.
Dr. Michał Chmielewski.

wej kolonii. **ale nie prawą własność** takiej.

W celu wydania takiego **titulo definitivo** jest wymagane ogólnie aby kolonista zrobił podanie o to, załączając wszystkie pokwitowania. Racjonalniej było, gdyby się tego nie wymagało, t. j. żeby wydawano owe dokumenty z opłaceniem ostatniej raty, niezależnie nawet od robienia podania (**requerimento**).

Skoro jednak żądane są podobne formalności, to przed oddaniem swych pokwitowań dobrze jest, dla uniknięcia możliwych pomyłek, - **zrobić u notariusza formalne odpisy owych pokwitowań**, aby mieć u siebie urzędowy dowód uiszczony odnośnie zapłaty.

Titulo definitivo jest dokumentem wystarczającym do udowodnienia, że osobnik na niej wymieniony jest właścicielem; oznaczony w nim kolonij w czasie kiedy ten dokument jest wydany.

Od właściciela kolonii, którego nazwisko jest wymienionem na takim dokumencie, gdy się kupuje ową kolonię, to odpowiedni zapis kupna i sprzedaży należy się zrobić urzędowo t. j. żeby był sporządzony przez **pisarza dystryktałego, albo notariusza (tabelião)**, zwłaszcza, jeżeli cena kupna przenosi tysiąc milrejsów. Następnie nowy nabywca powinien zrobić odpowiedni przepis aktu kupna w **Registro de Immovels**.

Kolonista nabywający kolonię na wypłat powini dokładać wszelkich możliwych wysiłków, aby w **jak najkrótszym czasie** wypłacił swoje kolonie, a następnie aby otrzyrnać odpowiednie tytuły.

Jeżeli bowiem nie wypełnia warunków co do uiszczenia zapłaty w oznaczonym czasie, to rządowi następnie przysługują też prawo do żądania zapłaty nieraz dwa i więcej razy większej od wartości ceny to ceny pierwotnej, zwłaszcza, jeżeli od czasu ukończenia terminu naznaczonego na opłatę kolonii, upłynęła na przykład kilka albo i kilkanaście lat i takowa nie jest jeszcze w zupełności spłaconą.

Rezumie się, że, jeżeli jest zapłaconą ostatnią ratą i odnośne pokwitowanie to wykazuje, to późniejsze podwyższenie ceny kolonii, jako i przed upłynięciem odnośnego terminu, było by nielegalnym t. j. było by bezprawiem.

Ze jednak różnie i w niewłaściwy sposób niektórzy urzędnicy prawu tłumacza i nieraz dziwnie i krzywdzące sprawiedliwość rozprządzenia wydają, mniemając na podstawie fałszywych pojęć że właściwie prawo powinno służyć sile brutalnej, a więc pięćci - a nie odwrotnie, więc i wszelkie jednostki społeczeństwa nie powinny zanadto wymagać od władz a raczej od przedstawicieli jej, aby oni idealną otaczali nas opieką.

Każdy do strzeżenia swych praw poczuwał się powinien i upominać się - i walczyć o nie z godnością i rozsądkiem i sprawiedliwiego człowieka - o ile starczy sił.

KURYTYBA, 8-go sierpnia 1926.
Dr. Michał Chmielewski.

KOESPONDENCJE.

Feliejanowo - Colonia S. Feliciano Rio Grande do Sul.

Z przyczyny ogłoszenia roku jubileuszowego przez Ojca Świętego poza Rzymem, zaczęły się odpuścić po naszej kolonii. Najpierw były na to przeznaczony dni w kościele parafjalnym. Teraz już się rozpoczęły po knjach.

Nasza linja do Arroio Tigre miała zaszczepić bę pierwsza. W szkole Towarzystwa Księcia Józefa Poniatowskiego zawrzało od przygotowań.

W wigilię, 17-go czerwca przybył do nas ks. Proboszcz Salezjanin **Monstanty Zajkowski**. Wysłuchał spowiedzi dziesiątą szkołą i sporo starszych, ludzi co z trudnością mogą wnieść na konia, aby dojechać do kościoła.

W Niedzielę, 18-go czerwca odpra-

wiło się uroczyste nabożeństwo z udziałem całej okolicy.

Dziatwa szkolna, odmówiwszy pacierze i modlitwy przed komunją, podczas mszy śpiewała pieśni polskie, pod kierunkiem pana Józefa Lempka nauczyciela, kochanego bardzo przez wszystkich.

Na kazaniu wedle słów E. angelii **Rauście** siewi w imię **Moje** Księża Pr. **Boszcz** cołecy nam przekonau, że w imię **B.** ze mamy rozpocząć wszelkie nasze prace jeśli chcemy, by on miały dobry wnik.

Po mszy Ks. proboszcz rozdał melicki pamiątkowe wszystkim obecny i pocztówki z Białym Orłem na czwartym polu, dla ojców r. **daio**, aby je nie ścili w domach pomiędzy obrazami. Za pośrednictwem Księcia Salezjanina **Rudolfa Komorka**, otrzymaliśmy z Bytomią wielkie dzięki ilustrowane pod tytułem opiekuna naszego Towarzystwa Księża **Józef Poniatowski**.

Sekretarz **Tomasz Stelmaszczyk**.

Boa Vista de Erechim - Floresta Rio Grande do Sul.

Co do powodzenia naszego **szkolnictwa**, to powiedzieć muszę, że upadło ono po odjeździe Zenona Kubiaka byłego profesora naszej szkoły. Różnie rokami zamiast miało się podnosić, to upadło do tego stopnia, że w końcu została szkoła zamknięta, z braku profesora wykszałconego. Tu odczuliśmy wyraz sumienia, że dziatwa nie resuwa się naprzód ale idzie w tył. Więc podaliśmy projekt, aby się starać o naukę cyzyiela z **«Oświaty»** dzięki działalności Wielkiego Ks. St. Piaseckiego. Chętnie wysłano nam młodego nauczyciela **P. Romana Wachowicza**, który przybył do naszej Floresty dnia 26-go stycznia 1926 roku. Rozpoczął r. **rlie** swą pracę dnia 1-go lutego obecnego roku. Cięższo się takim nauczycielem. Przedewszystkiem dba o religij, naucza nas i dzieci tak, że każdy członek Towarzystwa, jest zadowolony i chętnie płaci. Teraz szkołę wybieliliśmy że miło się spojrzeć, którą do tej pory nie była bielona. Także obchodziliśmy **3. Maj** który był oddany na 8-go Maja. Dziatwa się zgromadziła, również ojcowie, znajomi i goście. Po chwili usłysaliśmy pieśń: **My chcemy Boga, wita Majowa Jutrzenko**, Radoje się serce inne; przeszło 90 głosów złoło się w jeden. Na deszka g. **uda** 10, na placu koło szkoły dziatwa po harscersku stanęła czwórkami i ze sztandar, mi polskim i brazylijskim poszliśmy do kościoła. W kościele p. profesor razem z dziećmi szkolnymi odśpiewał pięknie pierwszą pieśń: **Kiedy ranne wstają zorze, Gwiazdo zaranna i inne**. Tak pięknie płynący śpiew podziwiali ojcowie i matki że poraz pierwszy tak słicznie nasza dziatwa, po raz pierwszy śpiewają w kościele. Z powrotem wróciliśmy w porządku do szkoły. W szkole śpiewali dzieci hymn Polski i brazylijski i parę pieśni stoicznych, później nauczyciel uwolnił dzieci na chwilkę, żeby się pożywiły i wypoczęły, bo było bardzo duszno z powodu wielkiego Zgromadzenia ludzi. Już było urządzono szurasko i wino. Dzieci również przywaliły się i starsi uwiali się kolo piczenia, przytem dzieci bardzo uważały na dzwonek, kiedy się odezwały. Naraz ukazał się samochód, który pojechał prosto ku szkole; dzieci, każde znalazło się na swoim miejscu. Właśnie przyjechał coronel intendet i subintendent z Boa Vista Erechim; zostali przyjęci z wielkimi szacunkiem przez p. Nauczyciela, również i przez zarząd szkolny.

Znowu rozpoczęły się pieśni, deklamacja na przyjęcie tych wygładnionych gości, którzy byli bardzo zadowoleni i podziwiali, że w tak krótkim czasie wielki postępni zrobili, że mogą tak po polsku jak i po brazylijsku się wypisywać, poczem nauczyciel zagał zebrać nie odczytem o znaczeniu Konstytucji 3. Maja dla Polski. Po spędzeniu przyjemnych chwil nad wiez rem, goście porzycyli na zabawę tanecz a do domu p. **M. Matysza**. Następnego dnia deszcz nam wiele przeszkadzał. Zabawa jednak odbyła się spokojnie, z której było czystego dochodu 216 milów.

A teraz nieco o działalności **nauczyciela naszego poza nauką dzieci szkolnych**.

Miał niespodziankę nam on zrobił dnia 3-go czerwca bieżącego roku. Od dni kilku trwało już agitacja kartkowa i wszyscy chętny się na teatr prawdziwie, że zdążyć zjednać i zachęcić młodzież, aby brała udział w teatrze. Były trudności przedstawiać poraz pierwszy, bo trzeba było scenę zbudować lecz w kilka dni było wszystko gotowe. Dnia 3-go czerwca służyła nam ładna pogoda. S. **koła** się przepiętna, z nim naszedł właściwy czas, to już cała była przepiętna. Poraz pierwszy w naszej szkole otworzyła się kurtyna; w ciągu dwóch godzin zostały odegrane dwie sztuki. Ludzie na dowód zadowolenia i wdzięczności bili oklaski. Akторы i aktoriki poraz pierwszy przedstawiając popisali się bardzo dobrze. Część tej młodzieży wystąpiła coraz pierwszy a nim są: **Apollonia Makowska**, **Regina Malinowska**, **Józef Grętek**, **Karl Sęderski**, **Kazimierz Niec**, **Arseniusz Wielezowski**, **Stanisław Wasiliuk**, **Józef Baldyga**, **Stanisław Jacuniak**.

Po przedstawieniu potem wystąpiła ze śpiewem portugalskim i polskim panna **Apollonia Makowska**, która prawdziwie gośli zadowolnia, a na dowód otrzymała burę oklasków. Nakoncu ukazał się na scenie p. **Nauczyciel** dziękując gościom za liczny udział w przedstawieniu i ogłosił że jest pierwszy ale nie ostatni teatr. Oczekujemy dru-

Klinika chirurgiczna przy ulicy 7 de Setembro N. 69, narożnik ulicy Batelli - Telefon N. 448.

Chorych zamiejscowych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roetgena (Raio - X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.

Dr. Antoni Rydygier.

Telegramy z Polski.

Warszawa 16-go sierpnia. - Święto żołnierza polskiego i rocznicę bitwy nad Wisłą obchodzono w całym kraju bardzo uroczystie. Do posiedzeń obywatelskich i innych manifestacji i zabaw narodowych, urządzonych w Warszawie, przyłączyli się i lud i urzędnicy państwowi. Niezliczone pochody z rozwiniętymi sztandarami przechodziły przez ulice.

Z tej takiej niespodzianki i napewno nas nie zawiedzie. Pracującym w tem ogólnie części niech wytrwają i święcą w przyszłości triumfy.

Mikołaj Matysz.

KONSULAT Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie zawiadamia wszystkich męczęzyn, obywateli polskiej, urodzonych w roku 1906 i 1908, zamieszkałych lub czasowo przebywających w Brazylii: w stanach Parana, Mato Grosso, St. Catharina i Rio Grande do Sul, że w myśl art. 20 Ustawy o powołaniu do służby wojskowej w R. P. N. 61 poz. 609) niezależnie od czasu oraz powodów w sązłuch z kraju, winni zgłosić się do Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie (Rua 13 de Maio N. 63.) p. d. osobistą odpowiedzialnością za niedopełnienie tego obowiązku na zasadzie art. 87 wspomnianej ustawy w terminie od 15-go września do 15-go października b. r. celem zarejestrowania się.

Zgłoszenia można przysłać również pocztą, załączając znaczek pocztowy na odpowiedni, oraz podając równocześnie w piśmie:

1) Imię i nazwisko, 2) Data urodzenia i miejsce, 3) Imiona rodziców, 4) Czy żyją (Ojciec i matka) 5) Zawód (ojciec), 6) Miejsce faktyczne zamieszkania w kraju, 7) Miejsce pobytu (obecnie) 8) Narodowość, 9) Wzrost, 10) Zawód względnie zatrudnienia, 11) Wzrost, 12) Stan cywilny, 13) Ukaraenia sądowne, 14) Wady fizyczne.

Rejestracja niniejsza ma charakter wyłącznie świadczący i nie będzie początkiem za sobą obowiązku powrotu do kraju.

Za Konsula Rzeczypospolitej Polskiej: **Szuber.**

Zapłacili prenumeratę «Ludu» w czerwcu Panowie.

PO 10\$000

Wincenty Biernecki, M. Sieciechoński, Szechowski, Józef Fabianowski, W. Czech Godfryd, E. Bryzda, Stanisław Łukasik, Andrzej Patas, Franciszek Pleciołek, Stanisław Soczek, Stefan Bar, Paweł Muryn, Paweł Nadolny, Leuro Habasziński, Antoni Redes, Franciszek Celner, Michał Tokarki, Piotr Długoski, Grzegorz Szwałek, Antoni Bruczowski, Władimir Józef i Nikodem, Ks. Piotr Hulawo, Józef Kuroski, Stanisław Milewski, Kazimierz Stekierec, Władysław Szret Antoni Winiarski, Michał Radzowski, Wincenty Szkolny, Michał Józwicki, Józef Paltuch, Józef Turk, Antoni Jubel, Stanisław Ostrowski, Jan Strekocięz Stefan Chęciak, Jan Lesiński.

PO 5\$000.

Mik. Iwaj Majradna, Paweł Aluób, Marcin Krudel, Teodor Rybnicki, Michał Pryciak, W. Czech Patryk, Michał Szwałko, Teodor Szankowski, Jakob D. bicki, Karł Pleban, O. ufy Kulka, Zenon Kampa, Ignacy Wolski, Anela Szankowska.

ROZNI.

Andrzej Gapiński 59\$000, Piotr P. 30\$000, Maksymilian Jaworski 30\$000, Józef Przybylski 6 reu, Jan Gembowski 3\$500, Michał Dwał 3\$000, Karł Skubiński 11\$000, Stanisław Walicki 11\$000, Józef Jasiak 20\$000.

Ś. P.

DR. WACŁAW ZIELIŃSKI.

Dnia 2-go sierpnia b. r. umarł w Porto Alegre, po długiej chorobie, **dr. Wacław Zielinski**, niedługo przedtem urzędnik w daleko robot publicznych a potem inżynier cywilny. Zmarły pochodził z Warszawy i przyjechał do Brazylii w latach chłopeych. Ożenił się z c. Clara Marques de Souza, carka herbiwego de Porto Alegre. Wskutek wielkich zdolności i zaleci umysł pozostał sobie wielu przyjaciół i chętnie był wszędzie widziany. Jako inżynier i urzędnik oddał starowi przez 27 lat swej pracy znakomite usługi Umarł w 50 roku życia. Pozostawił 4 córki synów: Zenona Marques de Souza Zielinski urzędnika bankowego i Neyza Marques de Souza Zielinski, który studjuje medycynę. Po obżędach pogrzebowych w kościele Matki Boskiej Bolesnej odprawiają liczną uczelę przyjaciół i znajomych zwłoki s. p. Zielńskiego na cmentarz miejski dnia 3-go sierpnia 1926.

B. I. P.

Po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzonej Sw. Sakramentami, zmarł dnia 17-go b. r. nasz ukończony syn **Damazj Nadolny**.

Podziękowanie.

Famija s. p. zmarłego Damazego, t. j. rodzice, żona, bracia, siostry i szwagrowie dziękujemy przedewszystkiem Wiel. sędzię pr. b. szowszowi Trzebiatowskiemu a troskliwe usługi tak podczas choroby jak i w czasie pogrzebu.

Dziękujemy także panu Konradowi Chybe za jego staranną opiekę podczas choroby i za oddane usługi w dzień pogrzebu

Jako też i wszystkim tym, którzy raczyli oddać s. p. Zmarłemu ostatnią uczelę w dzień pogrzebu, famija niniejsza za wszystkie straty Bóg zapłaci.

Two Tadeusz Kościuszko - Łączność i Zgoda

Zgromadzenie członków na **Walne Zebranie** które odbędzie się dnia 22-go SIERPNIA o godzinie 2-jej po południu. Celem tego zebrania jest sprzedaż własności **T. Wa Tadeusz Kościuszko - Łączność i Zgoda**.

Sekretarz: **Adam Trojan**

Baczność! - Uwaga!

DAWNO NIEBYWAŁA UCIECHA!
Towarzystwo Sportowo-Gimnastyczne **«JUNAK»** urządza w niedzielę, dnia 22-go b. r. wycieczkę do Kolonii **ABRANCHES!**

Przejażdżka auto-omnibusem za \$800 w jedną stronę. Kursują dwa omnibusy, co 20 minut, od godziny 8-mej rano do 7-mej wieczorem!

Stacja: Związek Polski.

W PROGRAMIE: Gimnastyka szwedzka! - Piramidy! - Churasko! - Fantowa Loteria w «Kole szczęścia!» - Muzyka i Tańce! - Wesoła zabawa w piwo w obfitości! - Kto chce spędzić wesoło niedzielę niech spieszy do **ABRANCHES**.

UWAGA: W razie deszczu odłożona będzie wycieczka na 29-go sierpnia 1926 roku.

Złodzieje

tych plonów i urodzajów marówki saunas zgią, gdy zasiejesz nasienie sezamu—gergelinu na tych polach. Świeże nasienie Sezamu jest do nabycia we Farmacji Tiradentes (P. Wisniewskiego) — na placu Tiradentes w Kurytybie

Hodowla gołębi rasowych:

Garlacz, Rzymskich, Kapucynów, Pawków i wiele innych odmian.
Rua São Francisco N 36 — Curitiba — od 8—11 i od 1—4.

UWAGA!

Książki do nabożeństwa i historyczne obrazy religijne, krzyże, krzyżyki, medaliki oraz listy do kościoła co dopiero udeszły w wielkim wyborze!
Drukarnia introligatornia i fabryka pieczęci gumowych

Cezar Schulz

Ul. Barão de Serro Azul 12, 12 Kurytyba — Paraná

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środkowej zostało uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy, nie jednostronny, jak na zachodzie Europy. — Kapasca polska ma głowę jak z żelaza.
Skład nasion z Polski w Kurytybie, Paraná, — Travesa Zacharias N. 15
Wysyłka nasion koleją lub pocztą do wszystkich miejscowości w Brazylii.

PAWEŁ NIKODEM —

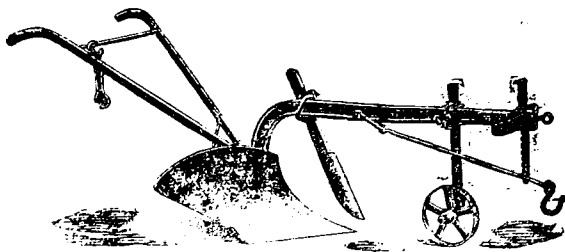
Gdy przyjedziesz do Kurytyby

PLACI 500 DZIENNIE ZA JEDZENIE I MIESZKANIE 60, 80 i 1100.
Jedzenie dobre i pierwszorzędne wygody.
PRZYJMIE SIĘ PENSJONISTÓW ZA 1000, 1000 i 1500.
bez pokoju za 600 i 1200.
Curitiba — rua Ebano Pereira N. 8, Paraná
Szuaj zaraz Hotelu „CENTRAL”

który się znajduje w bardzo dobrym położeniu, kilka kroków od Rua 15 de Novembro i od Avenida Xavier jako też blisko sławnych teatrów i synemu Sioicy paraskiej.
JUŻ WYRÓWNAŁ DEUG ZA „ŚWIAT PARANĄ”?

CONFETARIA PHAROL

Stanisław Gradowski
Rua 15 de Novembro N. 90 — Curitiba
Ma zawsze na składzie różne cukiernicze artykuły, ciasta, słodycze, czekolady, orzechy i inne urozmaicone lamijne i kawowe świeże piwo. — Obsługa uprzejma.
CASA IDEAL
Rua Jose Bonifacio N. 9. — Curitiba.
OBSEUGA W POLSKIM JEZVKU.
Wielki skład owoców, piwo, kawa, czekolada, ciasta, orzechy i inne urozmaicone lamijne i kawowe świeże piwo. — Obsługa uprzejma.
Filja Rua 15 de Novembro N. 51.

Na nadchodzący czas sadzenia!

Otrzymaliśmy znowu kompletny sortyment znanych Pługów stalowych Systemu „Sack” oraz innych narzędzi rolniczych, które sprzedajemy po niższych cenach.

CASA METAL

Jose Hauer Junior & Cia.

CURITYBA — RUA 15 DE NOVENBRO N. 44.

KTO CHCE MIEĆ DOBRE

NIEMIECKIE PŁUGI

NIECH SIĘ UDA DO WIELKIEGO SKŁADU

FIRMY:

FRANCISCO HAUER & FILHOS

dawny sklep Hauer & Irmão założony w roku 1888

Rua José Bonifacio N. 2 i 4.

(Obok Katedry)

CURITYBA — CAIXA POSTAL 35 — PARANA

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 — Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.

Wielki skład żelaza i stali w sztabach i w płytach, śrub

gwoździ, rur, łańcuchów i innego żelastwa do wozów,

WSZELKIEGO RODZAJU RZEMIOSŁA I MASZyny.

Oleje, szkła, drut gładki i kolczasty, maszyny

rolnicze i t. d.

Nadchodzą codziennie transporty pługów.

Do Kolonji Polskiej!

STOSUNKI HANDLOWO-BANKOWE MIĘDZY POLSKĄ A BRAZYLJĄ. — PRZESYŁKĘ PIENIEDZY DO POLSKI USKUTECZNIŁ SIĘ NAJLEPIEJ PRZEZ

Bank Francusko - Włoski

RUA 15 DE NOVENBRO. — RÓG I DE MARÇO — CURITYBA — PARANA.

Przesyłki pieniędzy do Polski wykonuje tylko Bank Francusko Włoski, podejmuje się dostarczać kupcom informacji, ctwiera kredyty zwykłe za pświadczeniem lub na podstawie dokumentów na rachunek importujących towary lub eksportujących.

Bank Francusko - Włoski załatwia sprawy pewnym i szybkim sposobem; załatwia kupna i sprzedaże; przechołuje i zarządza papierami wartościowemi; przyjmuje pieniądze w depozyt na bardzo dogodnych warunkach.

Filje, Agencje i korespondenci tego Banku są rozsiani po całym świecie.

»A Propagandista«

POLSKA FABRYKA MAKARONU I KAWY

São Miguel

Gontarski Stefan & Cia

Kurytyba — Ulica Ignassu N. 246

Telefon N. 490 — Caixa Postal 278.

Polscy Rodakom swoje wyroby w najlepszym gatunku.

Sprzedaż Hurtowna

Skład. Drzewa LUDOVICO BÜHRER

W tym składzie znajdują zawsze budownicy, stolarze i cieśle bardzo suche drzewo łoblowane i nie obrabiane różnego rozmiaru i różnej jakości po cenach niskich.

RUA VISCONDE DE GUARAPUAVA 171.

(Między Rua Floriano Peixoto i Dr. Muricy)

Sociedade Territorial e Colonizadora

T-wo Osadnicze i Kolonizacyjne

Sprzedaje się ziemię w lotach płatną w długich ratach procentu.

TEIXEIRA, STAAT & Cia.

Biuro w São Paulo:

Rua Couto de Magalhães 24. A — Sala 2 — Esquina com Washington Luiz.

Towarzystwo osadnicze i kolonizacyjne TEIXEIRA, STAAT & Cia. w wiadomości Szanownych Kolonistów. że sprzedaje bardzo dobre ziemię do uprawy roli przy stacjach: Ráncharia, Presidente Bernardes (Guarapuava), Santo Anastasio i Presidente Wenceslau przy linii kolejowej do rocabana w Stanie São Paulo w lotach od 5 akrów i więcej w zyczenia kupującego.

Casa Globo

Rua Jose Bonifacio N. 13 — róg Wielka wysprzedaż obuwia

przy ogromnym wyborze różnego gatunku po cenach niesłychanie niskich jak przy prawdziwej LIKWIDACJI.

Jedyna Okazja.

PAMIĘTAJCIE, ŻE JEST TO TYLKO W SKŁADZIE

CASA GLOBO

Rua Jose Ronifacio N. 13, róg — Curitiba

Dnia 15-go będzie nasz skład przeniesiony na tej samej ulicy naprzeciw N 12

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI

„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Regularne objazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi prędkością, które odbywają podróż z Santos do Francji w 15 dniach, oraz statkami specjalnie urządzonemi dla emigrantów którzy znajdują najwygodniejsze warunki.

Statki mają do dyspozycji kabiny trzeciej klasy.

Podróż do Polski odbywa się z Santos albo z Rio de Janeiro do Havre do Gdyni statkami „Pologae”.

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:

Z Santos Z Rio de Janeiro

„BELLE ISLE” 12-go Sierpnia 13-go Sierpnia

„LIPARI” 24-go „ 25-go „

„LUTETIA” 27-go „ 28-go „

„QUESSANT” 4-go Września 5-go „

„EUBEE” 11-go „ 12-go „

Sprzedaję biletów z Brazylii do Polski oraz z Polski do Brazylii t. j. z Santos do Gdyni załatwia i bliższych informacji udziela

Agent: Ignacy Kasprzewicz — Avenida Luiz Xavier N. 12

Bacznosc

Smutek, niedolę odwróci
I dawne troski ukróci
Temu co pije rok w rok
Z ATLANTYKI piwo „BOCK”.

Rodacy Koloniści!

Liczne doświadczenia i próby dokonane przez naszą firmę wykazały, że ziemię wasze potrzebują NAWOZÓW CHEMICZNYCH.

Dostarczamy specjalnych mieszanki gwarantowanych na uprawę zbóż, ziemniaków, kukurydzy i t. d.

Dobre wyniki za pewnione. Przy zakupie uważajcie na poniższą markę umieszczoną na workach,

a znaną już w całej Brazylii.

FERNANDO HACKRADDT & Cia. SATTIG LTDA.

Rua 15 de Novembro 96 — Curitiba.

UWAGA! Domagajcie się zawsze naszych znaków na zakupionych workach z nawozami.

CASA PAIVA

PAIVA, IRMÃO E COMPANHIA

WIELKI SKŁAD TOWARÓW SPOŻYWCZYCH

FRAÇA CORONEL ENNAS, N. 4

(dawny plac Fraça da Ordem)

DOSTARCZA SIĘ TOWARY DO DOMÓW.

»A Propagandista«